

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов
2016 року



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА ТА ХУДОЖНЬОЇ КРИТИКИ

Галузь знань 0202 Мистецтво

напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»*


ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № <u>2224</u>
<u>Жильцов</u> (підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 <u>16</u> р.

2016-17 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим планом.

Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи  А.О.Таранник

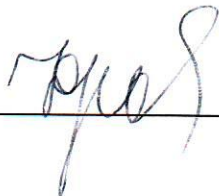
Робоча програма навчальної дисципліни «Основи мистецтвознавства та художньої критики» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво», напрям підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*»

Розробник: Кашшай О.С., викладач кафедри образотворчого мистецтва Інституту Мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від « 29 » серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва


Ю. В. Романенкова

_____, 2016 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль 1. Художня критика від античності до XVIII ст.</i>	8
<i>Змістовий модуль 2. Художня критика від XIX ст. до сучасності</i>	10
IV. <i>Навчально-методична карта дисципліни</i>	12
V. Плани семінарських занять.....	14
VI. Завдання для самостійної роботи.....	16
Карта самостійної роботи бакалавра.....	18
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	19
VIII. Методи навчання.....	21
IX. Методичне забезпечення курсу.....	21
X. Рекомендована література (основна, додаткова)	22

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета викладання навчальної дисципліни «Основи мистецтвознавства та художньої критики» — знайомство студентів з етапами розвитку зарубіжної та української художньої критики як історії способів і форм сприйняття й осмислення мистецтва, формування необхідного рівня професійної рефлексії на досвіді історії західноєвропейської та вітчизняної художньої критики.

Впродовж опанування навчальної дисципліни передбачено формування базових компетенцій художника:

- *мистецтвознавчої*: володіння знаннями про класифікацію видів мистецтва, специфіку образотворчого мистецтва, характерні особливості художньо-образної мови його різних видів та жанрів;
- розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини;
- здатності до самостійної художньо-творчої діяльності у галузі образотворчого мистецтва;
- здатності проводити мистецький аналіз творів мистецтва, спираючись на знання фахових дисциплін, вміти розкривати особливості їх художньої мови;
- володіння фаховою термінологією;
- *художньо-творчої*: здатність до самостійної художньо-творчої діяльності у галузі образотворчого мистецтва та у всіх його видах;
- здатності виконувати експериментальні дослідження художньо-творчого характеру, використовувати у професійній діяльності новітні художні технології, удосконалювати власну професійну майстерність та мистецьку етику;
- *художньо-технологічної*: здатності демонструвати навички роботи з сучасними художніми матеріалами й техніками відповідно до специфіки того чи іншого виду образотворчого мистецтва з урахуванням властивостей матеріалів, особливостей площинного чи об'ємного вирішення задуму, зокрема – при створенні ікони.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- дати уяву про основні етапи історії зарубіжної та вітчизняної художньої критики;
- охарактеризувати специфіку діяльності основних теоретиків та практиків художньої критики;
- ознайомити з методологічно значимими текстами історії критики; дати уяву про зв'язок теорії мистецтва та методології мистецтвознавства та художньої критики;
- розкрити зв'язок між пізнавальним боком критики та епістемами відповідної епохи(культури);
- прослідкувати формування основних традицій в історії художньої критики.

У результаті вивчення даної дисципліни студент має

Знати:

- основні джерела та праці історії художньої критики;
- зміст основних позицій в історії художньої критики
- сутність в специфіку процесів та явищ, характерних для критики ХХ ст.;
- типові для того чи іншого періоду підходи до розуміння сенсу критичного дискурсу;
- творчість найбільш значимих для епохи чи(та) школи критиків;
- основні тексти, публікації та видання;
- проблематику взаємозв'язків та взаємовпливів зарубіжного й вітчизняного досвіду художньо-критичної діяльності.

Вміти:

- виявляти концептуальні особливості критичних шкіл і напрямів;
- розрізняти та інтерпретувати критичні методи з точки зору контексту епохи;
- аналізувати критичні тексти, інтерпретувати їх когнітивні аспекти;
- виявляти контекстуальні зв'язки критичних текстів в історичному, філософському, естетичному, соціокультурному та загально-духовному аспектах.
- володіти понятійним апаратом історії художньої критики;
- основами текстового аналізу та ідеологічної критики текстів мистецтвознавства;
- основами наукових позицій, характерних для сучасних споріднених наук.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів.

Курс призначений для студентів першого освітнього рівня («бакалаврського»), розрахований на 1 семестр (третій курс), складається з 72 годин, з яких 28 годин – аудиторні, з них 16 – лекційні, 12 – семінарські, 4 години відведені для модульного контролю; 40 годин розраховано на самостійне закріплення студентами отриманих знань. Курс передбачає 2 змістових модулі. Вивчення курсу передбачає залік наприкінці 5 семестру.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи мистецтвознавства та художньої критики

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Курс підготовки фахівців	Напрямок підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2</p> <p>Змістових модулів: 2</p> <p>Загальна кількість годин: 72</p> <p>Тижневих годин: 2</p>	<p>Шифр та назва галузі знань 0202 Мистецтво</p> <p>Шифр та назва напрямку: 6.020205 Образотворче мистецтво*</p> <p>Освітній рівень перший (бакалаврський)</p>	<p>нормативна</p> <p>Рік підготовки: 3</p> <p>Семестр: 5</p> <p>Аудиторні заняття: 28 год.</p> <p>Лекції: 16 год.</p> <p>Семінарські: 12 год.</p> <p>Модульний контроль: 4 год.</p> <p>Самостійна робота: 40 год.</p> <p>Вид контролю: залік</p>

II. Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	СР	Індивідуальна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
Змістовий модуль I. Художня критика від античності до XVIII ст.									
1.	Вступ. Мистецтвознавство. Зарубіжна художня критика як текстова практика. Класична давнина. Середньовіччя. Західна Європа	6	2	2		4			
2.	Ренесанс. Гуманістична критика. Джорджо Вазарі. Бароко і класицизм	8	4	2	2	4			
3.	Просвітництво. Вінкельман. Неокласицизм та Салон	8	4	2	2	4			
4.	Позитивізм. Реалізм. Критичне обґрунтування. Імпресіонізм і критика	8	4	2	2	4			
5.	Естетизм, символізм і неоромантизм XIX-поч. XX ст.	12	4	2	2	8			
6.	Модульна контрольна робота	2						2	
Разом		44	18	10	8	24		2	
Змістовий модуль II. Художня критика від XIX ст. до сучасності									
1.	Традиції художньо-критичного есеїзму XIX-XX ст.	6	2	2		4			
2.	«Чистий зір» і початок мистецтвознавства	8	4	2	2	4			
3.	Художні течії та художня критика XX ст. Сучасний стан художньої критики	12	4	2	2	8			
4.	Модульна контрольна робота	2						2	
Разом		28	10	6	4	16		2	
Разом за навчальним планом		72	28	16	12	40		4	

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Художня критика від давнини до XVIII ст.

ТЕМА 1. Лекція. Вступ. Мистецтвознавство. Зарубіжна художня критика як текстова практика. Класична давнина. Середньовіччя. Західна Європа (2 год.)

Художня критика як текстова практика і як наукова та навчальна дисципліна. Давня Греція (Піфагор, Демокрит, досократики, Платон, Аристотель, Ксенократ Афінський). Еллінізм і Давній Рим (Цицерон, Пліній Ст., Філон, Лукрецій. Філострат, Павсаній, Горацій, Лукіан, Плутарх). Плотін, неоплатонізм і пізня античність (від Бл. Августина до Діонісія Ареопагіта). Візантія (Іоанн Златоуст, Іоанн Дамаскін і Григорій Палама). Іконоборство і критика мистецтва. Іконоприбічницька позиція. Візантійський екфрасис. Західна Європа (Алкуїн, Іоанн Скотт Еуріген, Фома Аквінський і Бонавентура). Традиції екфрасиса (аббат Сугерій) та поетична критика – Данте Аліг'єрі та Петрарка.

Рекомендована література:

основна: [2], [3], [4], [5], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [19], [25], [31], [35], [36], [37], [38].

ТЕМА 2. Лекція. Ренесанс. Гуманістична критика. Джорджо Вазарі. Бароко і класицизм (4 год.)

Специфіка ренесансової критики (Л. Гіберті, Л. Альберті, П'єро дела Франческо. Леонардо да Вінчі). Гуманістична критика (Бальдассаре Кастільоне. Бенедетто Варкі. Аретіно й Мікеланджело). Джорджо Вазарі та його послідовники (від ван Мандера й фон Зандрарта до Хоубракена та Паломіні). Північний Ренесанс (А. Дюрер, Хр. Шойрль та Й. Бутцбах). Дж. П. Ломаццо та Фр. Цуккарі. Пуссен, класицизм і критика: Дж. Беллорі, Фреар де Шамбре й А. Феліб'єн. Р. де Піль та Академія. «Пуссеністи» й «рубенсисти». Критика мистецтва й літературна теорія: «Суперечка древніх і нових»: проблеми образотворчого мистецтва. Філософська критика: Фр. Бекон, Р. Декарт, Лейбніц і Дж.-Б. Віко.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [5], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [17], [18], [30], [35], [36], [37], [38].

ТЕМА 3. Лекція. Просвітництво. Вінкельман. Неокласицизм та Салон (4 год.)

Шефтсбері, Річардсон, Е. Берк та англійська критика XVIII ст. (Дж. Річардсон Ст., Дж. Рейнольдс та У. Хогарт). Французька література про мистецтво XVIII ст. (від аб. Дюбо та графа Кайлюса до Дідро та Фальконе). Художня критика у працях антикварів та церковних археологів XVIII ст. (від аб. Кордемуа, К. Лодолі, М.-А. Ложьє до аб. Л. Ланці). Доба Вінкельмана: історія мистецтва та критика творчості (Г. Форстер, К. Л. Фернов,

Л. ді Чіконьяоро, Фр. Міліца). Твори німецьких художників і літераторів (Фішер фон Ерлах Ст., Р. Менгс, Г. Фюсслі, Мендельсон, Г.Е. Лессінг, І.-В. Гете, І. Г. Майер). Sturm und Drang та художня критика (В. Хайнзе, І. Г. Гаманн, Гердер, І. Д. Фіорилло). Проблеми критики мистецтва у філософії німецького ідеалізму (А. Баумгартен, І. Кант, Фр. Шиллер, Гегель, Шеллінг). Німецький романтизм (від Вакенродера та братів Шлегелей до Новаліса, Герреса, Brentano, Жана-Поля, Зольгера, фон Баадера, Шлейєрмахера та назарейців). Англійський романтизм: від С. Т. Кольріджа та В. Блейка до О. У. П'юджина, Т. де Квінсі, У. Хезліта та прерафаелітів). Французький романтизм (Ф. Р. Шатобріан, П. С. Балланш, Алекс. Фр. Ріо, Е. Делакура, Ш. Бодлер, Стендаль і В. Гюго). Американська критика (Е. А. По, Р.У. Емерсон, Г. Д. Торо). Салон і французька критика (А.-Хр. Кватремер де Кінсі, П.-А. Валансьєн, Е.-Ж. Делеклюз, А. Тьєр, Л. Віте, Г. Планш, Ш. Ленорман та Г. Лавіро).

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [18], [19], [22], [23], [25], [26], [30].

ТЕМА 4. Лекція. Позитивізм. Реалізм. Критичне обґрунтування. Імпресіонізм і критика (4 год.)

«Реалізм» у критиці (Т. Торе, Ж. Шанфлері, Ж.-А. Кастаньярі, Е. Шено, Т. Сильвестр).

Імпресіонізм: критики й літератори (Е. Золя, Т. Дюре, Ф. Бюрті, Л.-Е. Дюранті, Ж. Леконт і Г. Жоффруа, Ж. Лафорг, Ж.-К. Гюйсманнс, О. Мірбо, А. Вольф).

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [24], [25], [27], [28], [32].

ТЕМА 5. Лекція. Естетизм, символізм і неоромантизм ХІХ-поч. ХХ ст. (4 год.)

«Мистецтво для мистецтва», дискусія між сучасністю та історією (Т. Гот'є, Ш.-О. Сент-Бев, П. Мантц, Є. и Ж. де Гонкури, Є. Фромантен). Постімпресіонізм в контексті символізму: критики та їх тексти (Г.-А. Ор'є, Ф. Фенеон, П. Сезанн, П. Гоген, В. ван Гог, П. Синьяк, О. Роден). Німецький та французький символізм у визначеннях (О. Редон, М. Дени, Х. фон Марэ).

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [24], [25], [27], [28], [32].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Художня критика від XIX ст. до сучасності

ТЕМА 1. Лекція. Традиції художньо-критичного есеїзму XIX-XX ст. (2 год.)

«Мистецтво для мистецтва» між сучасністю та історією (Т. Готьє, Ш.-О. Сент-Бев, П. Мантц, Е. та Ж. де Гонкури, Е. Фромантен). Постімпресіонізм у контексті символізму: критики та тексти (Г.-А. Орє, Ф.-Фенеон, П. Сезанн, П. Гоген, В. ван Гог, П. Сіньяк, О. Роден). Німецький і французький символізм у самовизначеннях (О. Редон, М. Дені, Х. фон Марє).

Англійський есеїзм XIX ст. Дж. Рескін та У. Морріс. Англійський художньо-критичний есеїзм: народження, становлення, трансформації (У. Патер, Вернон Лі, О. Уайльд). Традиції художньо-критичного есеїзму в XX ст. Англійський есеїзм XX ст. (Р. Фрай, Кл. Белл, Г. Рід, К. Кларк, У. Б. Йейтс, Т. С. Елліот). Французький есеїзм: естетична проза французьких літераторів (К.-Ж. Гюйсманс, М. Пруст, П. Клодель, П. Валері, Ж. Кокто, А. Мальро, І. Бонфуа). Німецький літературно-філософський есеїзм (А. Штіфтер, Р.-М. Рільке, Е. Юнгер, Г. Брех, В. Беньямін, К. Краус).

Традиції філософського есеїзму наприкінці XIX та в XX ст. Спадок XIX ст., «філософія життя» та інтуїтивізм (А. Шопенгауєр, Ф. Ніцше, А. Бергсон, Х. Ортега-і-Гассет, О. Шпенглер). Критичний психоаналіз, аналітична психологія і мистецтво (З. Фрейд, К.-Г. Юнг, А. Еренцвейг, Е. Нойманн). Феноменологія, екзистенціалізм, герменевтика (М. Хайдеггер, Х.-Г. Гадамер, Ф.-О.Апель, В. Вальденфельс). Аналітична традиція та мистецтво (Л. Вітгенштейн, А. Данто). Мистецтво у французької філософії (Г. Башляр, М. Фуко, Ж. Деррида, Ж. Дельоз, П. Рікер). Релігійна критика (Г. Марсель, Ж. Маритєн, Е. Жильсон, Кр. Шенборн).

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [20], [21], [25], [26], [29],[33], [40], [41], [42].

ТЕМА 2. Лекція. «Чистий зір» і початок мистецтвознавства(4 год.)

«Чистий зір» та початок мистецтвознавства. Філософія і критика «чистого зору» (І. Фр. Гербарт, Р. Циммерман, Р. Фішер, І. І. Фолькельт, Т. Ліппс). Проблеми форми та народження мистецтвознавства (К. Фідлер, А. фон Гільдебранд, Г. Вельфлін, А. Рігель, А. Варбург).

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [5], [6],[7], [11], [12], [15].

додаткова: [25], [26], [29],[35], [36], [37], [38].

ТЕМА 3. Лекція. Художні течії та художня критика XX ст. Сучасний стан художньої критики (4 год.)

Художні течії початку XX ст. у дзеркалі самосвідоцтва (тексти та творчість). Критики-теоретики експресіонізму (Е. фон Зюдов, В. Уде, Х. Принцхорн, Г. Брич, Фр. Бургер, К. Ейнштейн). Документи і манифести футуризму (Ф. Т. Маринетті, У. Боччоні, Дж. Северіні). Кубізм (Г. Аполлінер, Д.-

А. Канвайлер, Хуан Гріс, Г. Стайн, А. Глейз, А. Лот, А. Озанфан, Ж. Ламетр). Абстракціонізм (В. Кандинский, П. Мондріан, Т. ван Дуйсбург, П. Клее). Тексти дадаїзму та сюрреалізму (М.Дюшан, Г. Балль, Т. Тцара, Р. Гюльзенбек, А. Бретон, Л. Арагон, С. Далі).

Художня критика ХХ ст. Англо-американська критика середини і другої половини ХХ ст. (Кл. Гринберг, Г. Розенберг, Е. Капроу, М. Фрід). Післявоєнна критика (С. Зоннтаг, Р. Краус, Г. Поллок, Феміністська критика). Критика модернізму (В. Вейдле, Х. Зедльмайр, О. Капра, А. Демпф, Ф. Ро). Історики-критики про сучасне мистецтво (В. Воррингер, Х. Титце, Е. Панофський, Е. Гомбрех, Г. Лютцеллер, М. Імдаль, В. Хоффманн, Р. Юіг).

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [5], [6],[7], [11], [12], [15].

додаткова: [25], [26], [29],[35], [36], [37], [38].

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи мистецтвознавства та художньої критики»

Разом: 72 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., самостійна робота – 40 год., модульний контроль — 4 год.

Модулі	Змістовий модуль I				
Назва модуля	<i>Художня критика від античності до XVIII ст.</i>				
Лекції	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Вступ. Мистецтвознавство. Зарубіжна художня критика як текстова практика. Класична давнина. Середньовіччя. Західна Європа <i>Відвідування – 1 бал</i>	Ренесанс. Гуманістична критика. Джорджо Вазарі. Бароко і класицизм <i>Відвідування – 1 бал</i>	Просвітництво. Вінкельман. Неокласицизм та Салон <i>Відвідування – 1 бал</i>	Позитивізм. Реалізм. Критичне обґрунтування. Імпресіонізм і критика <i>Відвідування – 1 бал</i>	Естетизм, символізм і неоромантизм XIX-поч. XX ст. <i>Відвідування – 1 бал</i>
Теми семінарських занять		Ренесанс. Гуманістична критика. Джорджо Вазарі. Бароко і класицизм <i>(10 балів +1 бал за відвідування)</i>	Просвітництво. Вінкельман. Неокласицизм та Салон <i>(10 балів+1 бал за відвідування)</i>	Позитивізм. Реалізм. Критичне обґрунтування. Імпресіонізм і критика <i>(10 балів+1 бал за відвідування)</i>	Естетизм, символізм і неоромантизм XIX-поч. XX ст. <i>(10 балів +1 бал за відвідування)</i>
Самостійна робота	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>10 балів</i>
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів				
Модулі	Змістовий модуль II				
Назва модуля	<i>Художня критика від XIX ст. до сучасності</i>				
Кількість балів за модуль					
Лекції	1	2	3		
Теми лекцій	Традиції художньо-критичного есеїзму XIX-XX ст. <i>Відвідування – 1 бал</i>	«Чистий зір» і початок мистецтвознавства <i>Відвідування – 1 бал</i>	Художні течії та художня критика XX ст. <i>Відвідування – 1 бал</i>		
Теми семінарських занять		«Чистий зір» і початок мистецтвознавства <i>(10 балів+1 бал за відвідування)</i>	Художні течії та художня критика XX ст. Сучасний стан художньої критики <i>(10 балів+1 бал за відвідування)</i>		
Самостійна робота	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>10 балів</i>		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів				
Підсумковий рейтинговий бал					174 бали Коефіцієнт успішності 174 : 100=1,74

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота										Кількість балів без урахування коефіцієнту	Коефіцієнт успішності	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта
ЗМ №1					ЗМ №2							
T1	T2	T3	T4	T5	МКР	T1	T2	T3	МКР	174	1,74	100
6	17	17	17	22	25	6	17	22	25			
104					70							

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Художня критика від античності до XVIII ст.

ТЕМА 2. Ренесанс. Гуманістична критика. Джорджо Вазарі. Бароко і класицизм (2 год.)

План заняття

1. Специфіка ренесансної критики в контексті гуманізму
2. Роботи Джорджо Вазарі та його роль у формуванні науки про мистецтво
3. Критичні праці часів бароко
4. Критика доби класицизму

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [5], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [17], [18], [30], [35], [36], [37], [38].

ТЕМА 3. Просвітництво. Вінкельман. Неокласицизм та Салон (2 год.)

План заняття

1. Шефтсбері, Річардсон, Е. Берк та англійська критика XVIII ст.
2. Французька література про мистецтво XVIII ст: від аб. Дюбо та графа Кайлюса до Дідро та Фальконе.
3. Художня критика у працях антикварів та церковних археологів XVIII ст.: від аб. Кордемуа, Карло Лодолі, М.-А. Ложье до абб. Л. Ланці
4. Салон та художня критика

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [18], [19], [22], [23], [25], [26], [30].

ТЕМА 4. Позитивізм. Реалізм. Критичне обґрунтування. Імпресіонізм і критика(2 год.)

План заняття

1. Французький «реалізм» – апологія та критика
2. Імпресіонізм: критики та літератори
3. «Мистецтво для мистецтва» між сучасністю та історією

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [24], [25], [27], [28], [32].

ТЕМА 5. Естетизм, символізм і неоромантизм XIX-поч. XX ст. (2 год.)

План занять

1. Постімпресіонізм у контексті символізму: критики та тексти
2. Німецький і французький символізм у самовизначеннях
3. Дж. Рескін: розвиток, рецепція і реакція
4. Англійський есеїзм: народження, становлення, трансформації від XIX ст. до XX ст.

5. Французький есеїзм: естетична проза французьких літераторів
6. Німецький літературно-філософський есеїзм

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [24], [25], [27], [37], [38].

Змістовий модуль II. Художня критика від XIX ст. до сучасності

ТЕМА 2. «Чистий зір» і початок мистецтвознавства (2 год.)

1. Проблеми форми в образотворчому мистецтві
2. Трактовка мистецтва
3. Вільгельм Воррінгер про мистецтво XX ст.
4. Народження мистецтвознавства
5. Філософія та критика «чистого зору»

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [5], [6],[7], [11], [12], [15].

додаткова: [25], [26], [29],[35], [36], [37], [38].

ТЕМА 3. Художні течії та художня критика XX ст. Сучасний стан художньої критики (2 год.)

План занять

1. Документи і маніфести футуризму
2. Кубізм
3. Абстракціонізм
4. Тексти дадаїзму та сюрреалізму

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [20], [21], [25], [26], [29],[33], [40], [41], [42].

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Художня критика від античності до XVIII ст.

ТЕМА 1. Вступ. Мистецтвознавство. Зарубіжна художня критика як текстова практика. Класична давнина. Середньовіччя. Західна Європа (4 год.)

Самостійно додатково (крім лекційного матеріалу) ознайомитися з основним понятійним апаратом мистецтвознавства, його методами. Скласти глоссарій основних видів і жанрів образотворчого мистецтва.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [5], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [17], [18], [30], [35], [36], [37], [38].

ТЕМА 2. Ренесанс. Гуманістична критика. Джорджо Вазарі. Бароко і класицизм (4 год.)

Скласти таблицю з зазначенням основних діячів художньої критики XVI-XVIII ст. та їх етапних творів.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [5], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [17], [18], [30], [35], [36], [37], [38].

ТЕМА 3. Просвітництво. Вінкельман. Неокласицизм та Салон (4 год.)

Скласти перелік основних критичних творів з анотаціями просвітників у формі таблиці.

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [18], [19], [22], [23], [25], [26], [30].

ТЕМА 4. Позитивізм. Реалізм. Критичне обґрунтування. Імпресіонізм і критика(4 год.)

Дослідити критичні тексти Франції II пол. XIX ст. та підготувати критичний аналіз картини одного з художників-імпресіоністів (за вибором

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [24], [25], [27], [28], [32].

ТЕМА 5. Естетизм, символізм і неоромантизм XIX-поч.XX ст. (8 год.)

Ознайомитися з критичними статтями будь-якого арт-критика поч. XX ст. (за вибором студента) та письмово проаналізувати одну зі статей.

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [4], [7], [9],[10], [14], [16].

додаткова: [24], [25], [27], [28], [32].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Художня критика від XIX ст. до сучасності

ТЕМА 1. Традиції художньо-критичного есеїзму XIX-XX ст. (4 год.)

Ознайомитися з критичними статтями сучасного українського критика В. Бурлаки з проблематики образотворчого мистецтва поч. XX ст., письмово проаналізувати одну зі статей.

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [7], [9],[10], [14], [15], [16].

додаткова: [20], [21], [25], [26], [29],[33], [40], [41], [42].

ТЕМА 2. «Чистий зір» і початок мистецтвознавства (4 год.)

Зробити таблицю із зазначенням основних авторів критичних текстів з проблем мистецтва поч. XX ст. та їх основних творів.

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [3], [4], [5], [6],[7], [11], [12], [15].

додаткова: [25], [26], [29],[35], [36], [37], [38].

ТЕМА 3. Художні течії та художня критика XX ст. Сучасний стан художньої критики (8 год.)

Відвідати одну з виставок сучасного українського образотворчого мистецтва та написати есе за її матеріалами, попередньо ознайомившись із текстами сучасних українських арт-критиків, що пишуть на цю проблематику.

Рекомендована література:

основна: [1], [2], [4], [7], [9],[10], [14], [16].

додаткова: [24], [25], [27], [28], [32].

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА
з дисципліни «**Основи мистецтвознавства та художньої критики**»

Змістовий модуль та теми курсу		Кіль- кість годин	Академічний контроль	Бали	
Змістовий модуль I.					
1	Вступ. Мистецтвознавство. Зарубіжна художня критика як текстова практика. Класична давнина. Середньовіччя. Західна Європа	4		5	
2	Ренесанс. Гуманістична критика. Джорджо Вазарі. Бароко і класицизм	4	Семінарське заняття	5	
3	Просвітництво. Вінкельман. Неокласицизм та Салон	4	Семінарське заняття	5	
4	Позитивізм. Реалізм. Критичне обґрунтування. Імпресіонізм і критика	4	Семінарське заняття	5	
5	Естетизм, символізм і неоромантизм XIX-поч. XX ст.	8	Семінарське заняття	10	
Разом годин:		24	Разом балів:	30	
Змістовий модуль II					
1	Традиції художньо-критичного есеїзму XIX-XX ст.	4		5	
2	«Чистий зір» і початок мистецтвознавства	4		5	
3	Художні течії та художня критика XX ст. Сучасний стан художньої критики	8	Семінарське заняття	10	
Разом годин:		16	Разом балів:	20	
Разом годин за дисципліною:		40	Разом балів за дисципліною:	50	

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення магістрів з дисципліни «Мистецтвознавство та художня критика» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максим. кіль-кість балів	ЗМ 1		ЗМ 2	
			К-сть од.	Всього балів	К-сть од.	Всього балів
1	Відвідування лекцій	1	5	5	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	4	4	2	2
3	Робота на семінарських заняттях	10	4	40	2	20
4	Самостійна робота	5	6	30	4	20
5	МКР	25	1	25	1	25
Максимальна кількість балів за модуль				104		70
Підсумковий рейтинговий бал			174			
Коефіцієнт визначення успішності			1,74			

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** підсумковий перегляд творчих робіт.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.
- **Представлення письмових робіт.**

Таблиця 7.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу (рубіжний перегляд ескізів та творчих робіт).

Модульний контроль знань та вмінь магістрів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-творчої роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна) з застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* виконання творчих завдань та копіювання.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з електронними каталогами та науковими джерелами; з офіційними сайтами музеїв.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники з дисципліни;
- ✓ електронна бібліотека з дисципліни
- ✓ каталоги виставок

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛИТЕРАТУРА:

Основна:

1. Адо И. Свободные искусства и философия в античной мысли/И. Адо. – М., 2002.
2. Алпатов М. Задачи научного анализа искусства и художественной критики // М. Алпатов. – Этюды по истории западноевропейского искусства. – М.-Л., 1939.
3. Базен, Ж. История истории искусства от Вазари до наших дней/Дж. Базен . – М., 1995.
4. Бодлер Ш. Об искусстве/Ш. Бодлер. – М., 1986.
5. Буслаев Ф. Задачи эстетической критики // Ф. Буслаев. – Мои досуги. – Ч. 1. – М., 1986.
6. Вейдле В.В. Умирание искусства/ В.В. Вейдле. – СПб., 1996.
7. Вёльфлин Г. Истолкование искусства/Г. Вельфлин. – М., 1922.
8. Винкельман И.-И. История искусства древности. Малые сочинения/ И.-И. Винкельман. – СПб., 2000.
9. Волкова Е. Встреча искусства с эстетикой/Е. Волкова. – М., 2005.
10. Гращенков В. История и историки искусства/В, Гращенков. – М., 2005.
11. История европейского искусствознания. Т.1-4. – М., 1963-1969.
12. Кандинский В. Избранные статьи по теории искусства/В. Кандинский. -Т. 1-2. М., 2001.
13. Лазарев В. О методологии современного искусствознания// Советское искусствознание'77, вып. 2. – М., 1978, с. 311-316.
14. Лессинг Г.Э. Лаокоон, или О границах живописи и поэзии/Г.Е. Лессинг. – М., 1957.
15. Рёскин Дж. Лекции об искусстве/Дж. Рескин. – М., 2006.
16. Шлегель Фр. Философия. Эстетика. Критика/Фр. Шлегель. – М., 1983.

Додаткова:

17. Варбург А. Великое переселение символов/А. Варбург. – СПб., 2008.
18. Вольтер. Эстетика/Вольтер. – М., 1985.
19. Гете И.-В. Об искусстве/И.-В. Гете. – М., 1975.
20. Дадаизм. Тексты, иллюстрации, документы. М., 2001.
21. Дали С. Дневник одного гения/С. Дали. – М., 1991.
22. Делакруа Э. Мысли об искусстве, о знаменитых художниках/Э. Делакруа. – М., 1960.
23. Дидро Д. Салоны/Д. Дидро. Т. 1-2. – М., 1989.
24. Импрессионизм. Письма художников, воспоминания Дюран-Рюэля, документы. – Л., 1969.
25. Мастера искусств об искусстве. Т. 1-7. – М., 1965-1972.
26. Моррис У. Искусство и жизнь/У. Моррис. – М., 1973.
27. Ревалд Дж. История импрессионизма/Дж. Ревалд. – Л.-М., 1959.

28. Ревалд Дж. Постимпрессионизм/Дж. Ревалд. – Л. 1963.
29. Самосознание европейской культуры XX века. Сборник под ред. Р.А. Гальцевой. – М., 2008.
30. Турчин В. Из истории западноевропейской художественной критики XVIII-XIX веков: Франция, Англия, Германия/В. Турчин. – М., 1987.
31. Плиний Старший. Естествознание. Об искусстве. – М., 1994.
32. Роден О. Беседы об искусстве/ О. Роден. – СПб., 2006.
33. Рыков А. Постмодернизм как радикальный консерватизм/А, Рыков. – СПб., 2007.
34. Степун Ф. Искусство и современность. // Сочинения. М., 2000, сс. 920-925.
35. Фрейд З. Художник и фантазирование/З. Фрейд. – М., 1995.
36. Хайдеггер, М. Исток художественного творения. // Его же. Работы и размышления разных лет. М., 1993, с. 47–119.
37. Хогарт У. Анализ красоты/У. Хогарт. – Л., 1987.
38. Хоум Г. Основания критики/Г. Хоум. – М., 1977.
39. Гильдебранд А. Проблема формы в изобразительном искусстве/А. Гильдебранд. - М., 1994.
40. Энциклопедический словарь сюрреализма. – М., 2007.
41. Энциклопедический словарь экспрессионизма. – М., 2008.
42. Энциклопедия экспрессионизма. – М., 2001.